

FRED OG FRIHED

MELLEMFOLKELIG FORSTAAELSE
INTERNATIONAL RETSORDEN
INTERNATIONAL AFRUSTNING

MEDDELELSERBLAD FOR KVINDERNES INTERNATIONALE LIGA FOR FRED OG FRIHED — DANSK AFDELING

Nummer 2

FEBRUAR 1952

Årgang 29

Benny Cederfeld de Simonsen.

Benny Cederfeld de Simonsen er død. Efter de senere års tiltagende svaghed sov hun stille ind den 16. januar. Vi tør tro, at hendes tanker har været hos os til det sidste, for så sent som fredag aften den 11. januar ringede hun op og sendte en hilsen til hovedstyrelsen, der holdt møde den næste dag. Hvis der blot var elevator helt op til mødelokalet, ville hun måske komme og hilse på os, sagde hun. Trods legemlig svaghed var hendes hjerne klar til det sidste, og trods det, at hun næsten var blind, fulgte hun vort arbejde med samme dybe, levende interesse som altid.

Intet andet menneske har vel ydet så stor og så uselvsk en indsats for vor liga som hun, både ved organisationsarbejdet ude i landet og som næstformand i hovedstyrelsen fra 1931—1939. Nedenfor vil gamle venner og medarbejdere fortælle om hendes virksomhed på de forskellige områder, hvor hun satte ind. Alle vegne, hvor hun tog fat, gjorde hun det samme stærke indtryk, der opildnede og varmede. Hendes sind var harmonisk, det udstrålede kærlighed til medmennesker, både til den store menneskelighed i almindelighed, til kvinderne i ligaen, der som hun ville ofre noget for fred og forståelse mellem folkene, og til de mange af os, hun kom i personlig berøring med. Hendes sympati og forstående støtte nu i de senere år, hvor hun ikke mere kunne være så aktivt med, som hun gerne ville, betød umådeligt meget for os alle.

Jeg husker tydeligt første gang, jeg traf fru Cederfeld. Det var på landsmødet i Hornbæk i 1935, hvor jeg blev foreslået til valg og under meget ubehagelige omstændigheder måtte op og vise mig på tribunen. Da var der pludselig en, der kærligt lagde armen om livet på mig under præsentationen, og jeg følte, at jeg havde en ven. Da jeg så mig om, var det fru Cederfeld, som jeg den gang slet ikke kendte, men som jeg lige siden har fundet akkurat den

samme varme og gode hjælp hos. Og som det er gået mig, er det gået mangfoldige andre. Det var ikke blot medarbejderne, men det var medmennesket, med alle vore andre gøremål og bekymringer, som hun tog ind til sit hjerte. Utallige venner vandt hun på den måde, kvinder af alle samfundsklasser, som nu sørger ved hendes død.

Da krigen nærmede sig sin afslutning, og man begyndte at tænke på hjælp til de krigsramte lande, faldt det naturligt for ligaen at oprette et „Benny Cederfelds Hjælpefond“, dels for at hædre vort æresmedlem på hendes 80 års fødselsdag på en måde, vi vidste ville glæde hende mere end noget andet, og dels for at sætte hende et minde ud i fremtiden. Fru Cederfeld skænkede selv straks 10.000 kr. til fonden, og snart efter var andre 10.000 kr. samlet sammen blandt vore medlemmer og af vore kredse. I alt er der siden 1935 indgået lidt over 93.000 kr. i fonden, og der er udbetalt godt 73.600 kr. til nødlidende mennesker i andre lande. Vi kvinder i ligaen vil stadig slutte op om et hjælpearbejde i Benny Cederfelds ånd, og hver gang vi gør det, vil vi tænke på den hjertevarme og kloge kvinde, der gav os så meget, og hvis minde stedse vil blive æret iblandt os.

Else Zeuthen.

Fru Cederfeld i det internationale arbejde.

For den, der havde det held i de første forjættelsesfulde mellemkrigsår at komme til at deltage i vor ligas internationale arbejde med sådanne læremestre som Thora Daugaard og Benny Cederfeld de Simonsen, havde det ingen nød.

De var meget forskellige. Thora Daugaard gik foran, krævede meget af den yngre medarbejder, men var så inciterende, fordi man nødigt ville gøre hendes tiltro til evner og formåen hos os andre til skamme.

Med fru Cederfeld var det anderledes. Hun krævede aldrig, men hun viste vejen gennem sin egen opfattelse, sin egen optræden.

Hun hørte til det vistnok sidste kuld af herregårdsbørn, der aldrig havde gået i skole som vi andre, men havde fået hele sin oplæring af privatlærere hjemme. Disse var meget tidligt højt kvalificerede udlændinge, der mestrede deres fag, så deres velbegavede elev havde et grundfond af kundskaber, som oversteg almindelige skolebørns i samme alder; men da al undervisning foregik på lærerens modersmål, gav den eleven en evne til frit at tale og skrive i hvert fald de tre hovedsprog, som ikke er alle givet.

Dog ikke nok med det. Hun havde også, og det tror jeg i hvert fald for en stor del skyldtes denne opdragelse, en evne til indleven i de fremmedes følelsesliv. Gennem sit kendskab til sprogets nuancer og gennem nært samvær i bar-

neårene med landsmænd til mange af de meningsfæller, hun traf ved møder og til forhandlinger ude omkring, kunne hun føle sig frem til ordenes dybere mening og havde derigennem en mulighed for forståelse, som kun de få har betingelse for.

Til dette bidrog dog også hendes sindsrigdom, hendes ønske om at forstå mennesker på godt og ondt. Den, der har set hende — for at nævne yderpunkter — på talerstolen i et dansk forsamlingshus (hvortil hun altid, i parentes bemærket, ankom på billigste plads i tog o. l. for ikke at påføre foreningerne unødvendige udgifter) og til store officielle modtagelser i udlandet, vil vide, at hun altid var den samme. Hendes sinds finhed viste hende vej, havde lært hende, at det *øgte* lettest finder frem til fuld forståelse.

Hun så hverken op eller ned — kun fremad.

Hendes ideelle krav, sikkert også hendes dybt kristelige sindelag, drev hende uimodståeligt ind i arbejdet for de tanker, som vor liga står for.

Højt op i årene fulgte hun stadig med, søgte også oplysning om, hvad der foregik i den internationale politik for derigennem at kunne drage sine slutninger. Hun var ikke den, der kom *billigt* til sine meninger. Hun fik selv sagt mange venner i de andre sektioner; men efter menneskelivets kår er mange af dem, hun havde sit nærmeste samarbejde med, nu borte.

Det er ikke så let i dag at gøre op, hvad der mest udpræget blev hendes indsats ved deltagelse i executivmøder og kongresser. Noget af det, der stod hendes hjerte nærmest, var arbejdet for mindretallets ret. Hun sad i mange år i den internationale komité, der beskæftigede sig med dette spørgsmål, og hun gjorde et meget stort arbejde, både sagligt og personligt, for vore egne grænseproblemer efter genforeningen og vandt sig derigennem mange venner og megen tillid på begge sider af grænsen.

Trods de senere års tiltagende fysiske svaghed bevarede hun sin store interesse for alt, hvad der angik ligaen, og en mærkelig uheldet klarhed overfor nutidens problemer, der ofte synes os så forvirrende.

Vi er mange, der nu ved hendes bære føler trang til at takke for, hvad hun har givet os af sit sinds rankhed, sin tanks klarhed, sin vidtomspændende kærlighed til mennesker — alt det, som var hendes udgangspunkt for arbejdet i ligaens tjeneste for *fred* og for *frihed*.

Margit Hannover Heilesen.

Læreri år sammen med fru Cederfeld.

I de år, jeg boede i Rudkøbing, havde jeg et nært samarbejde med fru Cederfeld, først som kredsformand og senere som hendes efterfølger som distriktsformand.

Det blev læreri år for mig. Jeg var fuld af beundring for fru Cederfeld, for hendes menneskekærlighed og menneskekundskab, for hendes hjælpsomhed og offervilje, for hendes dygtighed og energi og hendes glødende tro på den sag, hun, trods så mange vanskeligheder, havde gjort til sin livssag.

Fru Cederfeld kendte alle sine kredsformænd, repræsentanter og mange af medlemmerne, men hun satte sig også ind i deres personlige forhold, tog del i deres glæder og sorger og hjalp, hvor hun kunne.

Hun var altid parat til at komme, selv til den fjerneste afkrog, når der var brug for hende. Hun rejste både vinter og sommer, og selv om man kunne blive skuffet, fordi der ikke var mødt ret mange til et møde, gjorde hendes indsats, at der altid kom noget godt ud af det. Jeg husker således et eftermiddagsmøde i en lille langelandsk stationsby, en grå, trist regnvejrsdag. Der var kun mødt en 5-6 stykker, salen var uhyggelig og kold, der skulle vises lysbilleder, men apparatet kunne ikke virke. — Hvad gjorde fru Cederfeld? Hun hjalp selv med til at rydde op i en stue, fik et festligt kaffebord dækket, og ved dette talte hun så inspirerende og godt, at en af tilhørerne lovede at være repræsentant, og der kom senere mange medlemmer det sted.

Vi samledes ofte til distriktsmøder, og fru Cederfeld havde altid noget interessant at meddele os om det internationale arbejde. Hun førte en livlig korrespondance med de andre sektioners ledere. Hendes store korrespondance foregik som oftest i de sene nattetimer, for som godsejerfrue på det smukke, gæstfri Erholm havde hun fuldt op at gøre om dagen.

Vort festligste landsmøde, det i Odense i 1931, blev også til på hendes initiativ. Hvem andre end fru Cederfeld kunne få det konservative Odense-byråd til at modtage ligaen på rådhuset og lave en smuk aftenfest for os?

I 1932 arrangeredes der et møde for Fyn og Jylland IV på Hindsgavl. En af deltagerne bragte en hyldest og tak til fru Daugaard og fru Cederfeld. Fru Daugaard sammenlignede hun med det flotte, funkende stjernesud, der kom farende over himlen, mens fru Cederfeld var den milde, strålende stjerne, der altid var der. Sådan en stjerne, en lede-

stjerne, har fru Cederfeld været i vort arbejde. Vi må ære hendes minde ved at forsøge at gå den vej, hun har vist os.

Fanny Arnskov.

Fru Cederfeld som arbejder og medarbejder.

At fortælle om fru Cederfeld, min gamle, elskede ven, er let nok, thi stofet er rigt og mangfoldigt; men at begrænse sig er langt sværere.

Allerede i 1920, da jeg kom ind i fredsarbejdet og som stiftsrepræsentant fik tildelt Ribe stift i Danske Kvinders Fredskæde — sådan hed det dengang — havde fru Cederfeld organiseret arbejdet i Fyns stift og opdelt dette i kredse med formænd og bestyrelser. Hun var en enestående dygtig organisator og i besiddelse af en sjælden menneskelighed, hvad der hjalp hende meget i omgang med mennesker. Alt hvad hun påtog sig, blev præget af hendes varme kærlighed til ligaen, og udført til fuldkommenhed — også hendes regnskaber var mønstergyldige. Da vi senere fik distriktsordningen med kredse inddelt efter folketingskredsens rammer, omorganiserede hun med sin sædvanlige energi sit store distrikt.

Fru Cederfeld var altid rede til at støtte og hjælpe sine medarbejdere; man henvendte sig aldrig forgæves til hende om at tale ved kursus, møder eller ved oprettelse af nye kredse. Hun var en glimrende taler og blev altid påhørt med største interesse. Hendes kærlighed til sagen var uden grænser, hun skånedes aldrig sig selv, og der var ikke det arbejde, der var for ringe for hende, f. eks. var hun med til at dele løbesedler ud ang. et eftermiddagsmøde, som var blevet bestemt aftenen før. Mødet lykkedes, en ny kreds blev stiftet med 13 medlemmer — året efter var der ca. 400. — Ja, sådan kunne jeg blive ved; mindernes tal er legio.

Samværet med fru Cederfeld på rejser, ved kongresser, ved møder og i hjemmet var altid berigende og inspirerende, hun gav af sit rige varme hjerte, af sin strålende åndfuldhed, og hendes trofasthed var ubeskrivelig. Tillige var hun munter, vittig og havde megen humor. At undvære hende er for ligaen, hendes medarbejdere og personlige venner et grænseløst savn.

Elna Wright Quistgaard.

12 uforglemmelige lykkelige år med hverdagens fru Cederfeld.

Utallige kendte fru Cederfeld fra møder, landsmøder, formandsmøder, højskoler o. s. v. Fra sådanne møder kendte også jeg fru Cederfeld, men fra 1938

i vort
ved at
ist os.
kov.

der

, min
i stof-
at be-

ind i
entant
inders
ang —
bejdet
e med
n ene-
siddel-
hvad
g med
g, blev
ned til
ned —
tergyl-
ningen
skred-
n med
rikt.

til at
; man
; hende
er ved
var en
rt med
ned til
ede al-
bejde,
ks. var
d ang.
vet be-
en ny
ner —
sådan
tal er

på rej-
r og i
nspire-
hjerte,
hendes
ge var
en hu-
ligaen,
ge ven-

ard.

ge år
feld.

ra mø-
e, høj-
kendte
1938

lærte jeg hverdagens fru Cederfeld at kende. Fru Cederfeld var uforlignelig; det første jeg var ængstelig for, var, hvordan vil kammerherreinden mon modtage mig, når jeg nu kommer og ønsker hende velkommen til vor by og kreds (jeg var konstitueret som formand). Kammerherreinden gjorde alle mine bange tanker til skamme, hun vidste alt om arbejdet i Nyborg-kredsen og takkede mig for min gode vilje til at gøre dagens gerning for vor liga. Vi inviterede kammerherreinden til et velkomstmøde for hende til kredsen, hvor vi bad hende være vort æresmedlem af bestyrelsen: aldrig glemmer vi den rørende beskedne taknemmelighed, fru Cederfeld udtrykte imod os.

Til generalforsamlingen i 1939 anbefalede fru Cederfeld mig som formand, jeg havde sagt til fru Cederfeld, at det ikke var arbejdet, jeg var ængstelig for, men en formand måtte vist være fra et andet samfundslag end en arbejderhustru. „Kære fru Christensen,“ sagde fru Cederfeld, „glemmer De tømrermanden fra Nazareth?“ Se det var ord, der ramte mit sind. Tømrermanden fra Nazareth spurgte jo aldrig, hvem vi var, men om vor tro, og derefter handlede fru Cederfeld i alle de 12 års lykkelige samarbejde.

Dette stod sin prøve i de år, hvor Nyborg-kredsen havde vore ligabørn; lykkeligt havde ligaen dygtige og beredvillige repræsentanter, som hjalp os med hjem til vore børn, og hvor var fru Cederfeld gæstfri og omhyggelig imod dem, når de ankom fra København. — Her talte moderen til barnet, og man kunne se på dem, at fru Cederfeld netop forstod at tale til deres følsomme og forpinte sind, det blev aldrig glemt blandt de unge ligabørn.

Den 9. februar 1940 var Storebælt frosset helt til; der var mange børn, der ventede på at komme til Fyn. Vi fik 9 med 5 flyvemaskiner. Fru Cederfeld havde pakket en mægtig kurv med smørrebrod, vi rejste til Marslev kl. 7 og kom hjem kl. 16, her stod fru Cederfeld og modtog os med et festligt kaffebord.

Så kom den 9. april. Det blev en streng dag. Bestyrelsen for den bygning, hvor børnene havde lokale, sagde dem op omgående, og ligaens bestyrelse nedlagde sine mandater, fru Cederfeld rejste til Erholm; men arbejdet skulle fortsættes, og børnene kom i huset hos os. En dag ringede det på døren, det var fru Cederfeld: „Goddag, min kære fru Christensen, hvordan går det Dem? Kan De tilgive mig, at jeg rejste uden at sige Dem farvel?“ Da hun hørte, at børnene gik i skole hele dagen i vore stuer, sagde fru Cederfeld, at det var helt galt, „mit

store hus har stået tomt, og De må undvære Deres stuer“. Hun omfavne mig og gav mig et kys: „Jeg lover Dem, at jeg aldrig mere forlader byen, uden at De får min adresse, fra i dag er mit hjem åbent hus for Dem!“ Og det blev det i ordets fulde betydning.

Fredsliigaen skulle have et møde sammen med Højskoleforeningen; da det blev bekendtgjort, at det var fru Cederfeld, der skulle tale, blev mødet forbudt, og det blev samtidig ligaen forbudt at holde møder. Jeg var meget bekymret over at skulle gå til fru Cederfeld med denne triste meddelelse, men jeg glemmer aldrig det beslutsomme udtryk i fru Cederfelds kære, gode ansigt: „Fru Christensen, hvad vil De gøre?“ — „Ja, der er jo en tanke kommet til mig på vejen hertil, og det er, at vi holder møde i vore dagligstuer.“ Det vandt straks fru Cederfelds bifald, og her ved disse møder lærte vi alle fru Cederfelds varm-hjertede sindelag at kende. Hvor kunne hun fortælle os om alle de brændende internationale spørgsmål, om Gestapos hærgen overalt, hvor de kom o. s. v. Da vore 24 ligabørn blev arresteret af Gestapo og ført til Theresienstadt, var hun meget bedrøvet; mange jagede mennesker havde et tilflugtssted i Dyrehavehus, altid var fru Cederfeld beredvillig, når der var brug for hendes hjælpende hånd.

Minderne strømmer ind i mit sind, jeg kunne fortælle i mange timer om min elskelige anden moder, hun lærte mig at ranke ryggen. Når hun kunne mærke, at jeg var ved at blive modløs, sagde hun: „Kære ven, glem aldrig i livet tømrermanden fra Nazareth!“

Det var fru Cederfelds styrke, at hendes tro på Jesus Kristus bar hende oppe og igennem de svære prøvelser, der også kom til hende her i livet, og samtidig gav hende kræfter til at hjælpe andre. Det var tungt og smerteligt at modtage budskabet om fru Cederfelds død; hele Nyborg-kredsen står i dyb taknemmelighedsgæld til fru Cederfeld for al den

gæstfrihed, vi nød i det dejlige Dyrehavehus. Jeg selv formår ikke at udtrykke det, jeg gerne ville flette ind i denne krans af minder, men eet ved jeg, vi alle kan: tro på vor sag, tro på, at det kan nytte at virke i fredens tjeneste. Så betaler vi lidt af den ubetalelige gæld, vi alle står i til fru Cederfeld.

Anna Christensen.

Fru Cederfeld de Simonsen blev begravet fra Rørup kirke på Fyn. Her bragte fru Gerna Rasmussen ligaens hilsen og tak. Hun omtalte fru Cederfelds store indsats og lysende eksempel i arbejdet for fredens sag, og sluttede med at sige:

— For det store, uegennyttige arbejde, den store kærlighed til mennesker, takker vi dig og lover, at dit minde vil leve iblandt os. Æret være dit minde!

En tak til Benny Cederfeld.

*Du ædle, trofaste kvinde,
så lagde du ned din vandrestav;
men tusinde dejlige minder
står æresvagt ved din grav.*

*Dit liv og din hele færden
var kamp og bøn om den signede fred,
du bad for den hele verden,
til træet du segnede ned.*

*Og alle de frøkorn, du stroede,
i tale og skrift under bøn og sang,
dem give Gud vækst og grøde,
at frugten må modnes engang.*

*O tak, du tro tjenerinde,
ja, så vil vi prøve, så godt vi kan,
at ære dit lysende minde
og vandre mod fredens land.*

*Du troede på korsets gåde,
du vidste, vor Fader er stor og rig,
nu skænke han dig i sin nåde
en plads i sit himmerig.*

Med hjertens tak
Anna E. Pedersen, Langeskov.

Udenrigspolitisk oversigt.

Baggrunden for Trumans og Churchills forhandlinger om Fjern-Østen.

Da den japanske fredstraktat den 8. september 1951 blev undertegnet i San Francisco, aftaltes det mellem USA og England, at der ikke måtte gøres forsøg på at lægge pres på Japan for at få det til at anerkende Chiang Kai-shek's Kina, men at det skulle stilles frit overfor valget mellem en anerken-

delse af Peking-regeringen eller Formosa-regeringen. I tillid til denne aftale ratificerede (stadfæstede) England traktaten. Samme dag som fredstraktaten blev underskrevet, indgik Japan imidlertid en tosidet „sikkerhedspagt“ med USA, efter hvilken USA har ret til at opretholde styrker i og omkring landet, „da Japan er afvæbnet og ude af stand til at forsvare sig mod indre oprør og ydre angreb“. Som tidligere påpeget i